

Den 18 maj tågade ett stort antal lärare i Lärarmarschen från Sergels torg till Mynttorget i protest mot försämrade arbetsvillkor. Här följer, något förkortat, det tal som hölls av Ragnar Sjölander, ordförande i LR-Stockholm. "I Lärarmarschens manifest slås fast hur 90-talets reformer: kommunaliseringen och friskolereformen, har skapat en situation som slitit isär och slagit sönder ett av världens bästa och mest jämlika skolsystem. Det är en analys som vi i Lärarnas Riksförbund helt ställer oss bakom. När utbildning, kunskaper och likvärdighet, oavsett var en elev är född eller bor, inte längre är ett nationellt intresse, utan påverkas av kommunala budgetprioriteringar och nedskärningar, eller friskoleföretags avkastningskrav, är det alla vi som jobbar i skolan som får betala priset. Det har vi märkt av. Det är därför vi är här idag. I det långa loppet är det också eleverna som är förlorarna. Det var de svenska elevernas kunskaper som hade sjunkit snabbast inom hela OECD för några år sedan.

Jag har hört OECD:s utbildningschef Andreas Schleicher beskriva det svenska skolsystemet, så sent som 2003 ett av världens bästa och mest jämlika, som fragmenterat och i skriande behov av handfasta statliga reformer vad gäller styrning och finansiering av allt från det fria skolvalet till attraktiva lärarlöner och arbetsvillkor som gör att lärare stannar och vill utveckla sig i yrket.

Det är som alla vet brist på utbildade lärare i den svenska skolan. Arbetsbelastningen och

Lärarmarschen 18 maj

arbetsmiljön i många skolor gör också att nyexade lärare blir utbrända eller lämnar yrket under det första läsåret.

Om det är brist på de yrkesutövare som man verkligen behöver borde det märkas att arbetsgivaren månar om dem som finns kvar. Signalerna om att man är rädd om sin personal och angelägen om att de stannar kvar borde nå ut till arbetsrummen i varenda skola, och inte bara i ord utan i form av bra lön och bra löneutveckling, rimlig arbetsbelastning och en arbetsplats utan

hot och våld. Men jag är tyvärr tämligen övertygad om att ni som är här idag inte känner att de politiker och chefer som finansierar och styr skolan i era kommuner eller friskoleföretag månar om er, i alla fall inte så att ni märker det. Words pay no debts, som Shakespeare skrev. Och om man ständigt märker att skolverkligheten inte motsvarar de vackra ord som beskriver den i budgetar och verksamhetsplaner blir man trött på den: Vi är trötta på budgetnedskärningar och

ständiga effektiviserings- och rationaliseringskrav. Vi är trötta på att det tillkommer arbetsuppgifter som rycker sönder skoldagens rytm, vikariat för sjuka eller vabbande kollegor, rast- och matsalsvaknade, möten av alla de slag som hindrar oss från att ta raster och ibland till och med från att hinna gå på toaletten. Vi är trötta på att lärare förväntas individualisera undervisningen i för stora klasser, där elever med särskilda behov har inkluderats utan att resurser finns. Vi är trötta på att den kommunala vuxenutbildningen ska behöva konkurrera på ojämna villkor med privata aktörer, som Thorénsgruppens Astar som avslöjades med fusk förra året, företag som har en helt annan syn på vad som behövs för att lärare ska kunna ha undervisning med kvalité och sätta rättssäkra betyg. Vi är trötta på att höra hur underfinansierade IT-system blir gök-ungar i skolornas ekonomier, och att Stockholms Skolplattform kostade nästan trekvarts miljard att ta fram. Detta redan innan någon lärare ens kunde börja försöka klicka sig fram i Skolplattformens labyrinter för att lägga in den dokumentation som nu åläggs oss att göra, för att det dyra systemet möjliggör det. Vi är trötta på att höra att vi ska prioritera själva eller med kollegorna, bland alla arbetsuppgifter när tiden inte räcker till. Vi är trötta på att undervisningstiden är en budgetregulator som det hela tiden skruvas på, åt samma håll. Vi behöver bestämd undervisningstid i alla skolformer. Vi är kort sagt hjärtligt trötta på att det som borde vara prioriterat i svensk skola: undervisningen och lärarnas förutsättningar att göra den bra, inte är prioriterat. Det är därför vi är här idag, och det här är bara början! **Lärarna reser sig!** ”

Hot och våld - får man freda sig?

Diskussioner kring hur vi som lärare får agera vid hot- och våldssituationer pågår ständigt ute på skolorna där man uttrycker oro för eventuella anmälningar till barn- och elevombudsmannen eller polis.

Det finns två domar i Högsta domstolen som vi kan använda som prejudikat. NJA 1988 s. 586, eller Äppelkrigsfallet, handlar om en elev som kastat äpplen i ett angränsande rum till skolans matsal. När en lärare upptäckte detta och sa till eleven upphörde äppelkastningen. Läraren uppmanade äppelkastaren att följa med till rektorn. När eleven vägrade att följa tog läraren tag i nacken på eleven för att på så sätt försöka få honom att resa sig upp. Då inte heller detta hjälpte så tog läraren ett nytt hårdare grepp, och fick med sig eleven genom att fösa honom framför sig.

Tingsrätten friade läraren. Hovrätten menade däremot att läraren hade gjort sig skyldig till misshandel, men ansåg att påföljden skulle efterges eftersom misshandeln hade varit av sådan ringa art att det inte var nödvändig. Läraren förklaras alltså skyldig men det blir ingen påföljd.

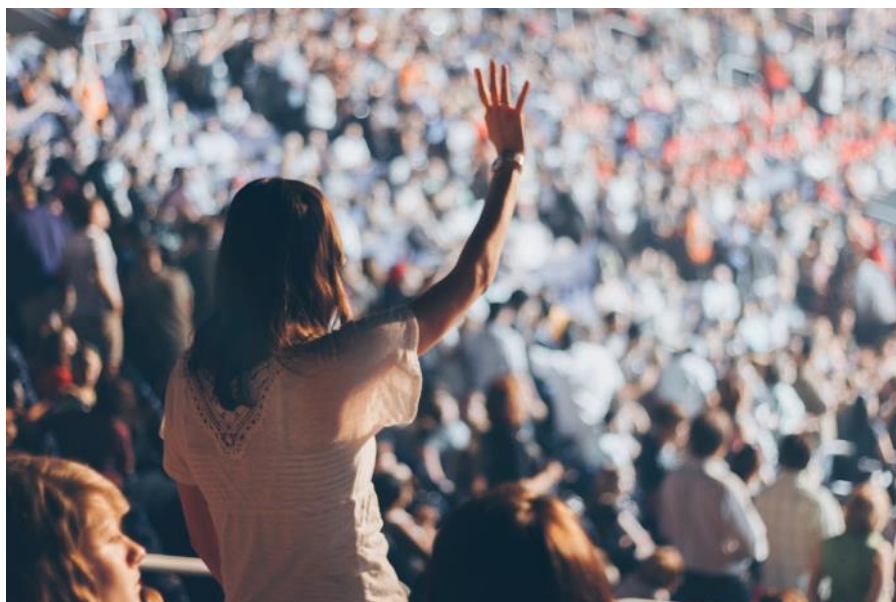
Domen överklagades av

lärarens advokat till Högsta domstolen. Man yrkade på att hovrättens dom skulle ändras och åtalet ogillas men Högsta domstolen tog inte upp fallet.

Det andra fallet med högt prejudikatvärde, NJA 2009 s. 776, är det så kallade 'snöbollsfallet'. Åtalspunkten handlade om att en elev kastat snöbollar på en elevassistent. Denne jagade ikapp eleven och tryckte snö i hans ansikte. När sedan eleven upprepade gånger försökte att ge sig på assistenten, fällde assistenten eleven till marken. Elevassistenten friades, då han fällt eleven först efter att denne påbörjat ett angrepp.

Det första fallet ansågs inte vara i nödvärn medan det andra ansågs vara det. Skillnaden mellan fällande och friande dom är att våldet i Äppelkrigsfallet sker utan att eleven varit våldsam mot läraren, i det andra fallet är det eleven som inleder ett fysiskt angrepp. Även i den fällande domen står att det i vissa fall som annars skulle ha ansetts som olaga tvång eller ofredande bör vara tillåtet för lärare om det krävs i det enskilda fallet. Bägge domarna finns att läsa i sin helhet på webben.

Kongress 2020

Nu är det dags för dig som medlem i Lärarnas Riksförbund att nominera ditt förslag på kandidater inför distriktets val av kongressledamöter.

Nomineringstiden är öppen mellan 1 april och 14 juni 2019.

Vart fjärde år samlas LR-kongressen. Nästa gång det sker är den 14-17 maj 2020 i Stockholm. Den som blir vald till kongressledamot är med och fattar beslut om vilka frågor förbundet ska driva under kongressperioden som sträcker sig från 2020 till 2024.

Kongressen består av 131 ledamöter valda av distrikten, 11 ledamöter valda av studerandeföreningen samt förbundsordförande och 1:e vice och 2:e vice förbundsordförande, det vill säga totalt 145 personer. Av dem har LR-Stockholm 11 mandat

Varje distrikt ska under hösten rösta om vilka personer som ska utgöra distriktets kongressledamöter. Varje lokalavdelning som har

minst fem medlemmar har minst ett mandat med rösträtt i valet av kongressledamöter. Vid valet rangordnas alla nominerade personer efter hur många röster de fått. De översta namnen, de som har fått flest röster, som motsvarar distriktets mandatantal blir ordinarie kongressledamöter. Lika många till blir suppleanter och kan kallas in efter hand om någon fått förhinder eller avgått.

Via vårt nomineringsverktyg kan medlemmar, lokalavdelningar, kommunföreningar, särskilda föreningar och distrikt nominera kandidater inför distriktets val av kongressledamöter.

Nomineringar kan ske under perioden 1 april till 14 juni 2019.

[Nomineringsverktyget](#)

På vår kongressida LR.se/kongress har vi samlat aktuell information kring vad som händer inför och under kongressen, sidan uppdateras fortlöpande. Gå gärna in på sidan och håll dig uppdaterad.

[Kongressinfo](#)

Avtalsarbete

Då det centrala avtalet HÖK 18 under hösten 2019 antogs av LR, Lärarförbundet och SKL så åtog sig parterna också att arbeta för att avtalets innehåll blir handling och inte stannar vid ord.

Utbildningsförvaltningen i Stockholm stad var snabb med att organisera detta arbete och sedan årsskiftet har tre arbetsgrupper träffats och diskuterat. De tre grupperna har bestått av en tjänsteman från förvaltningen, en gymnasie- och en grundskolechef samt facklig representation från Lärarnas Riksförbund och Lärarförbundet. Även representanter från Skolledarförbundet har deltagit, även om Skolledarförbundet inte är avtalspart i formell mening.

En grupp har diskuterat lönerelaterade frågor. Gruppen har bland annat tittat på lönestrukturen och diskuterat önskvärd lönestruktur och har också ett uppdrag att titta på de lönekriterier som gäller, i syfte att göra dem tydligare. En andra grupp har diskuterat de tunga frågorna arbetsmiljö, arbetsbelastning och arbetsorganisation. Arbetsgruppen har tagit fram flera olika verktyg, exempel och mallar som kan användas lokalt ute på skolorna. Den tredje gruppen har diskuterat kompetensförsörjningsfrågor, exempelvis introduktionsprogram och kompetensutveckling.

Förhoppningen är att vad dessa tre grupper arbetat, och arbetar, fram kommer att ha ett märkbart – och positivt – genomslag ute på skolorna redan till hösten även om lön- och kompetensförsörjningsfrågorna till viss del är sådana att det kommer att behövas åtgärder över flera år.

[HÖK 18 finns](#) på lr.se samt Stockholms intranät

Tjänstefördelning och facklig tid

Om det är möjligt, så försök hålla årsmöte och välj LR-ombud nu under våren. På det sättet blir det lättare för rektor att bejaka samverkansavtalet med att ge de fackliga representanterna tid att utföra sina uppgifter. Det gäller oavsett skolform, men för de kommunalt anställda finns dessutom en skrivning i samverkansöverenskommelsen med utbildningsförvaltningen att luta sig emot. Samverkan ska fungera och ska det

vara möjligt måste fackrepresentanterna ha drägliga villkor.

Den som är facklig företrädare (inkl. skyddsombud) på en arbetsplats behöver få sina fackliga timmar synliggjorda i sitt schema, så att det framgår när det fackliga arbetet kan bedrivas. ... //... När det gäller tidsåtgång för lärarpersonal, som arbetar fackligt, behöver hänsyn tas till hela uppdraget, inklusive undervisningen” ur PA-info nr 33, organ för stadens personaladministrativa enhet.

Stoppad intagning på bygg- och anläggning

Bild: Tekniska museet, bygget av vattenreservoaren vid Stadshagen

Den branschrekommenderade kommunala gymnasieskolan Stockholms Byggtkniska i Kista stoppar intagningen inför höstterminen. Trots stort behov av kompetent arbetskraft inom bygg- och anläggningssektorn tar man inte in några elever i årskurs ett. Anledningen är för få sökande. LR-medlemmar som undervisar på skolan idag hamnar på utbildningsförvaltningens tillgångslista för matchning till annan skola inför kommande läsår. För lärare i de rena yrkesämnena kan det dock bli svårare med matchning. För plåtbranschen i Stockholm är det stoppade intaget problematiskt. Stockholms byggtkniska

gymnasium är den sista i närområdet som utbildar plåtslagare. Läggs skolan ned helt kommer den närmsta utbildningen för byggnadsplåtslagare att ligga i Uppsala, om inte en privat aktör ser möjligheterna? Enligt arbetsförmedlingens prognoser är byggnadsplåtslagare ett bristyrke där det behövs 2000 nya plåtslagare de närmsta åren. I sammanhanget kan nämnas att endast tio procent av föräldrarna anser att deras barn bör gå ett yrkesprogram. Motsvarande siffra för de högskoleförberedande programmen är 55 procent, enligt Aftonbladet (17/5).

Kalendarium

Om inte annat anges sker möten och utbildningar på Högbergsgatan 20, kl. 18.00. Vi skickar ut inbjudningar till den e-postadress som du har angett i LR:s medlemsregister på *Min sida*.

Obs: föranmälan krävs alltid.

Håll utkik efter höstens intressanta medlemskvällar även på lr.se.

Bänkpessredaktionen önskar alla läsare ett gott sommarlov.

Följ LR-Stockholm på Facebook, Twitter (@LR_Sthlm) och instagram (@lrsthl)

 LR-Stockholm

Telefontider:

måndag-onsdag, fredag: 9-12 och 13-16, torsdag: 9-12

Telefon: 08-508 42 300

Fax: 08-702 00 84

E-post: stockholm@lr.se

Webbplats: www.lr.se/stockholm

Bänkpessan

Tidning för LR:s distriktsförening i Stockholms stad, ISSN 1403-1159

Ansvarig utgivare: Ragnar Sjölander

Redaktion: Marcus Carlstedt, Johan Enbuske, Anne-Marie Gustafsson, Monica Hansson, Peter Klintebäck, Lars Santelius, Ragnar Sjölander

Adress: LR-Stockholm, Högbergsgatan 20, 116 20 Stockholm

E-post: stockholm@lr.se

Webbplats: www.lr.se/stockholm

Presslagt den 27 maj 2019

Kapitel 47

Det var tomt i Strömskolans korridorer. Det berodde inte på att flitens lampa lyste, utan på att lärarna skulle ha eftermiddagskonferens så alla klasser måste sluta tio över tolv. För åttor och nior innebar det att de gick efter själva lunchen, för sjuorna att de skulle ha en halvtimmes lektion. Men 7b hade komptid för ett prov där de suttit länge och 7a hade idrott och hade fått i uppdrag att ta en promenad. Så det var bara 7c kvar på skolan och från dem hördes ett surmulet surrande. Över surret höjde sig ett bröl. Belinda Grenhages bröl. Hon var en stor flicka med röstresurser som passade omfånget så när hon var kränkt, åtminstone en gång i veckan, var det inget som gick någon förbi. Mikael Bågspännare hade varit hemma på föräldrarnas gård över påsk. Man hade släppt ut korna för året. En av dem hade kommit ifrån flocken och istället virrat in i ett hörn av traktorskjulet. Hon hade i sin nöd låtit ungefär likadant. ”Brööö!” ”Jag är krääääänt!”

Bågspännare hade den otacksamma uppgiften att vara lärare åt 7c:s deras sista halvtimme för dagen. ”Du kan inte vara kränkt över att du får det du har rätt till” sade han med bara en den allra tunnaste anstrykning av arrogans. ”Jag är visst kränkt” fräste Belinda. ”För jag kanske upplever det så.” Mikael Bågspännare rynkade ögonbrynen. Denna förbannade rätt till sin kränkthet som genomsyrade all skolverksamhet. För att inte tala om detta härresande sätt att använda ordet kanske. Belinda kanske upplevde att hon var kränkt? Det var oerhört frestande att be henne bestämma sig, men han var trots allt inte helt suicidal så han lät bli. ”Du är inte kränkt. Du är sur. Och du har för dålig koll på hur du ska använda orden. Visst skrev jag väl ’läs flera böcker’ i ditt utlåtande till utvecklingssamtal?” Belinda svarade med ett oartikulerat ”Hhrrr.” Sedan samlade hon sig till ”du förolämpar mig, det får man inte.”

Att munhuggas med Belinda Grenhage var verkligen slöseri med tid men han kunde likasom inte låta bli. ”Att säga någon sanningen är inte nödvändigtvis att förolämpa denne. Men även om det vore det, så har även lärare yttrandefrihet.” Han låste upp klassrumsdörren och försvann in med sin flock av muttrande sjuor.

Längre bort i korridoren stod Samina Boudon och Arne Örn med varsin kaffekopp. Ingen av dem undervisade Belinda, men var man lärare på Strömskolan hade man hört talas om henne, eller i alla fall hört henne. Men framför allt hade man hört talas om hennes mamma, vars eviga ifrågasättande e-mejl förstade lärarnas brevlådor. För några år sedan, då en äldre Grenhage gått på skolan hade Örn faktiskt krävt att SVG diskuterat Belindas mor som varande arbetsmiljörisk. Den gången hade det utmynnats i att biträdande Svan stressad sagt att lärarna kunde vidarebefordra mejlen öppnade till honom. Örn antog att Svan sedan lagt timmar på att släta över och be om ursäkt för sin elaka och okunniga personal, men så länge det inte drabbade lärarna så var det en bättre lösning än att de själva skulle behöva ta ideliga konfrontationer om ämnesinnehåll, provfrågor och orättvisa bedömningar. Om Belindas mamma fick för sig att Bågspännare hade kränkt hennes dotter skulle det med all säkerhet dra igång igen.

Örn sköt undan det potentiella bekymret långt bak i huvudet, det fick de ta om det hände. Han hade blivit bättre på att inte grubbla i onödan sedan Arvid föddes. Det var inte så att han blivit mer harmonisk, ja något kanske, men han hade mindre tid för improduktiv oro. På skolan var det fullt upp så gott som hela tiden och hemma var det omöjligt. Dels var Arvid förvånansvärt tidsslukande trots att det lilla knytet inte var stort mer än ett halvår. Dels höll han, Yvonne och inte minst Yvannes dotter Hertha fortfarande på och hittade formerna för att bo ihop. Var det till exempel rimligt att halva soffan ockuperades av en filial till Monster High?

Senare i veckan pirrade dock Örn's oro igång igen. SVG, med tjänstefördelning som viktigaste punkt. Och i förslaget hade Samina Boudon 1110 minuters undervisningstid. Det hade för all del en del andra också, men de var lärarförbundets medlemmar och deras ombud fick föra deras talan. ”Samina har för tung tjänst” började han. ”Vad menar du med Samina” kontrade rektor Birgitta Engemyhr ampert. ”Här talar vi inte om personer utan om tjänster. Skolan har ett underskott av behöriga NO-lärare, det vet du väl Örn. LR bru-

kar ju vara väldigt måna om att det ska vara rätt utbildning på lärarna.” Örn harklade sig på ett som han hoppades omärkligt sätt. Det var ju extraordinärt fånigt att låtsas att det inte handlade om Samina när tjänsten inkluderade mentorskap och undervisning i de klasser hon hade nu. ”Lutman, jag menar tjänst NO-B har bara 1050. NO-A har en hel timme mer, en halv timme mer än i år.” Rektor Engemyhr snörpte på munnen. NO-C har bara 1020 minuter men eftersom det bara är Katarinas andra termin som lärare är ju det bra.” Birgitta Engemyhr log maliciöst och bytte taktik. ”Hur vill du lösa det då? Om vi inte ska ge NO-C mer att göra?”

Örn var pinsamt medveten om att han inte var en modig man. Han undvek konflikter om det gick, tyckte till och med det var obehagligt att torgföra en avvikande åsikt även om han var absolut säker på att det var en bra åsikt. Men detta var hans sjunde år som ombud och med tiden och erfarenheten hade det ändå blivit lättare. Dessutom hade han läst på. Suttit uppe på nätterna och lagt pussel medan familjen snusade. ”Om man lyfte bort matematiken från Tjänst A så får hon tid att vara mentor åt NO-C. Och skolan har fler matematikbehöriga än de som haft ämnet i år.” Plötsligt kände han sig som Max von Sydow i Ingmar Bergmans episka film *Det sjunde inseglet*, där von Sydow spelade schack med döden. Nu gick väl inte Birgitta Engemyhr att jämföra med Döden direkt, men det kändes ändå som ett schackparti där de lurade på varandra.

Armin Tsemberbe hade halkat efter i starten och han passade på i det uppkomna talutrymmet. ”Den här, mellanstadiet –D, är det Maria? Hon kan inte ha så här mycket, hon ska bara jobba 80 % nästa år. Det tycks ha missats något i kommunikationen här. Hon ska vara föräldraledig”, sade han och ryckte på axlarna. ”Och det här måste väl vara jag?” Han pekade på idrott-A, som av en händelse hade samma klasser som han själv haft detta år. ”Om det inte är jag, så måste jag vara idrott –B och det finns ingen tid för fackligt uppdrag i någon av tjänsterna. Jag har ju lämnat in att jag blivit omvald av medlemmarna så det måste det göra. Vad var det nu för nummer på PA:t, Örn?”* Förtydliganden och tolkningar av olika slag kom med jämna mellanrum ut från Utbildningsförvaltningen till rektorerna i form av personaladministrativa meddelanden. Det där var inget någon vanlig dödlig lärare

hade tid att hålla koll på, men då och då kom det något extra matnyttigt och då brukade Örns LR-kontakt Viktoria Stäppsten mejla ut dem. ”Jag minns inte, men jag kan kolla. Fast det vet väl i och för sig ni i skolledningen? Det som säger att fackliga företrädare behöver få sina fackliga timmar synliggjorda i schema och att för lärare ska man beakta även undervisningen när man sätter tiden.” ”Hrm, i förtröendemannalagen...” började biträdande Svan, men rektor Engemyhr förekom honom. Hon visste att Örn och Tsemberbe hade rätt och att låtsas något annat skulle bara få henne att verka löjlig. ”Hur mycket tid uppskattar ni att ni behöver då?” De fackliga kollegorna hade inte räknat med att få gehör så enkelt. De begärde ajournering.

”Det är som om det plötsligt blivit julafton” sade Tsemberbe uppsluppet när de väl kom ut i korridoren. ”Fast den här tomten levererar nog heller yllestrumpor än leksaker”, påpekade Örn dämpat. Hur mycket tid behövde han? Ett SVG varje månad, det brukade ta en och en halv timme. Kommunera diverse mer eller mindre oövertänkta förslag från skolledningen till medlemmarna så att han visste vad de tyckte, det tog kanske en och en halv timme till fördelade på de tre veckorna mellan SVG. Det var rätt olika. Den gången skolledningen gick ut med att ingen fick ta ut sin komptid för att man skulle lägga fortbildningsdagarna när eleverna fått sommarlov på att packa lådor, hade han säkert lagt en timme om dagen på upprörda medlemmar. Men så grova klavertramp hände inte så ofta. Mer och mer sällan faktiskt. Kanske rutinen gjort även skolledningen kunnigare. Eller också var det hans eget och Tsemberbes eviga nötbete som fått den orubbliga kompromisslösheten att börja erodera. ”Jag behöver nog tre timmar i månaden...”började Örn försiktigt. Tsemberbe gjorde en yvig gest. ”Du är så måttfull Örn. Du är bra, men du vet, i en förhandling måste man be om mer än man behöver för att få det man vill ha. Vi drar till med en och en halv timme per vecka.” Örn bleknade, det skulle han aldrig kunna försvara. Men måttfull... I hans öron lät det som om han var helt menlös. ”Kör i vind”, sade han. ”Om du pratar”. Själv tänkte han hålla lägga sin kraft på NO-A:s 1110 minuter. Aldrig att han skulle sätta sitt namn under ett sådant beslut.

*PA info 33 2017

Du följer väl Såpan?